

TRECEREA ÎN ETERNITATE
A ACADEMICIANULUI VASILE ANESTIADI

Tatiana ROTARU

Doi cercetători, doi oameni de știință ca vocație, destin și împlinire (nu le zic *savanți*, deoarece ambii evitau această noțiune în raport cu sine și cu colegii), pe care am avut onoarea să-i cunosc, au plecat la cele veșnice la un interval de doar trei săptămâni unul de altul. Ambii au fost talentați, ambii au ocupat funcții administrative înalte, ambii au adus contribuții valoroase la dezvoltarea științei în statele lor, la soluționarea unor probleme de ordin social, cultural și economic. Ambii s-au născut în Basarabia, dar s-au realizat în profesie unul în România, al doilea – în Republica Moldova.

Este vorba de membrul titular al Academiei Române, **Gleb Drăgan**, președintele Secției de Științe Tehnice (a decedat la 24.10.2014), și membrul titular al Academiei de Științe a Moldovei, **Vasile Anestiadi**, directorul Centrului Științific de Patobiologie și Patologie (a decedat la 13.11.2014). Modesți din fire, în dialog cu interlocutorii se prezentau simplu: „Sunt inginer”, „Sunt medic, cercetător”. Când ne contactam periodic la telefon, se recomandau: „Sunt Gleb Drăgan”, „Vă telefonează Vasile Anestiadi”, și nu „academicianul” cutare sau „profesorul” cutare, cum e obiceiul la noi. O spun asta nu pentru că aş dezaproba alte prezentări, ci pentru că anume modestia îi caracteriza ca oameni, ca specialiști.

Gleb Drăgan a trăit 94 de ani, iar Vasile Anestiadi – 86. În una din ultimele sale cărți – *Reflecții sumare*, având un caracter profund filozofic (eseul *Gânduri despre moarte*), Gleb Drăgan nota: „Cu toții suferim de tanatofobie. Ne sperie nu atât frica de a muri, cât frica de a nu mai fi”. Când am expediat mass-mediei vestea tristă despre încetarea din viață a lui Vasile Anestiadi, am primit un mesaj cu un gând similar de la fizicianul-academician Mircea Bologa: „Nu e strașnică moartea, ci veșnicia ei”. În același volum, inginerul român face următoarea concluzie: „Nașterea și moartea sunt două evenimente fundamentale, complementare ale existenței noastre. Două evenimente naturale care capătă, pentru fiecare dintre noi, o semnificație deosebită. În realitate ele constituie începutul și sfârșitul unei existențe”.

Prin cercetările sale științifice în domeniul patologiei, Vasile Anestiadi a studiat cauzele și simptomele bolilor pentru profilaxia lor, prin urmare, întru sporirea duratei de viață a omului. În context, evidențiem elaborarea teoriei aterosclerozei incipiente și obținerea unor rezultate importante privind patologia aterosclerozei. De exemplu, revenind în septembrie 2006 de la Montreal, Canada, unde și-a ținut lucrările cel de al XXVI-lea Congres al Academiei Internaționale de Patologie, cercetătorul mi-a vorbit cu un deosebit interes despre angiocardologie și aterogeneză, numite și „rugina vieții”, iar maladia Alzheimer – „groaza bătrâneții”, probleme abordate la acest prestigios for științific mondial.

Peste un an, în 2007, participase la lucrările celui de al XXI-lea Congres European de Patologie. În informația pe care a pregătit-o la întoarcerea sa, a relatat despre dezbaterile științifice de actualitate, dar n-a trecut cu vederea și programul cultural: a mers la Patriarhia Ortodoxă (Pravoslavnică) Ecumenică Creștină, unde a participat la slujba divină. Se interesa și de istoria creștinismului, oficializat de împăratul Constantin cel Mare. La acest subiect s-a documentat atunci de la înaltele fețe ale Patriarhiei.

În 2009, Vasile Anestiadi s-a întors entuziasmat de la Florența, Italia, unde a evoluat Congresul al XXII-lea European de Patologie. Mi-a mărturisit că domeniul *Patologia* trece printr-o revoluție evidentă și a atins apogeul prin noua

direcție de cercetare: *patologia moleculară*. De la studiul omului bolnav, leziunile structurale macro- și microscopice azi, grație tehnicilor implementate în biologia și patobiologia magna, s-a ajuns la studiul patologiei moleculare. Anume prin ea specialiștii din domeniuse aliniază la exigențele europene și mondiale de diagnostic.

De la Vasile Anestiadi am aflat mai multe informații privind *gerontologia* – o direcție științifică tânără, care luptă eficient cu senectutea. Am publicat și un interviu intitulat *Bătrânețe – haine grele?*, care a avut ecouri favorabile în rândul cititorilor. Atunci el s-a confesat: „Dacă o țară nu are bătrâni, să și-i cumpere! Experiența de vârstă, care determină înțelepciunea, prudența, vigilența, menținerea echilibrului optim al unei societăți, sunt de preponderență caracteristici ale bătrâneții și mai puțin ale tinereții. Bătrânii, în esență, reprezintă tezaurul spiritual al unei națiuni, al unui stat. Cine nu înțelege acest lucru are mare păcat!”. Referitor la situația persoanelor de vârstă a treia de la noidin țară, remarcase cu tristețe: „Bătrânii noștri sunt marginalizați, în cel mai bun caz, tolerați, neavând acces la tratamente costisitoare, asistență socială decentă”.

Observând interesul meu vădit față de aceste cercetări, mi-a propus să citesc o carte nouă privind școala gerontologică și geriatrică din România, pe atunci foarte avansată în lume. Fondatorii ei, Constantin Parhon și Ana Aslan, au creat primul institut de profil din lume în țara lor, reușind să imprime o concepție optimistă bătrâneții prin studii de notorietate mondială. Academicianul Ana Aslan a condus acest institut până la 92 de ani, când a trecut la cele veșnice, dar pacienții ei au trăit câte 100, 105 și chiar 108 ani.

Este dificil de a evalua activitatea unui om de știință de talia lui Vasile Anestiadi. A fondat școala științifică a patologiștilor din Republica Moldova. A elaborat teoria aterosclerozei incipiente. A introdus noțiuni fundamentale în geneza acestui fenomen

de degradare a ființei umane și chiar a lumii vii, precum *injury, preatherosclerosis, pathomorphosis, immunoinflammation, synergism*. A adus o contribuție esențială la dezvoltarea învățământului superior și a ocrotirii sănătății populației din țara noastră. Rector pe parcurs de 23 de ani al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1963-1986), a pregătit circa 100 de doctori și de doctori habilitați în medicină. Cu semnătura rectorului Vasile Anestiadi au primit diplomele de licență circa 20.000 de absolvenți, care au activat ulterior ca medici-generalişti, pediatri, igienişti, stomatologi, farmacişti pe toate continentele lumii.

Rectorul și omul de știință Vasile Anestiadi a reprezentat cu brio Republica Moldova la forumuri științifice europene și mondiale la Moscova, Sankt Petersburg, Tokio, Kiev, Valencia, Washington, Helsingør, Nice, Berlin, Roma, București, Praga, Paris, Istanbul, Lisabona, Montreal ș.a. A fost ales membru al Academiei Internaționale de Patologie (Paris), membru de onoare al Asociației de Gerontologie și Geriatrie din România, Senior Societas Pathologorum Europae (Berlin), membru al International Union of Angiology (Tokio), membru de onoare al Academiei de Științe Medicale din România, membru al Consiliului Științific al Societății de Gerontologie și Geriatrie din Eurasia (Moscova).

Trecerea la cele veșnice a medicului-academician Vasile Anestiadi ne-a îndurerat, „e sfârșitul unei existențe”, vorba inginerului-academician Gleb Drăgan. Ambii au fost prezențe luminoase și irepetabile pe acest pământ, făcând mult ca semenii din preajma lor să înțeleagă mai bine rolul cunoașterii și creativității în evoluția unei societăți și a civilizației, în ansamblu, rostul lor în această viață care trebuie prețuită și păstrată cât mai mult timp, căci este unică.

Privind cu adâncă tristețe spre bolta cerească, acolo unde ar trebui să se ridice sufletele lor, le spunem cu dor: „Ne veți lipsi enorm; Dumnezeu să vă aibă în cercul celor aleși.”